

DE ONDERWIJSVISITATIE VERKORTE PROCEDURE **Muziek**

Een evaluatie van de kwaliteit van de academische bachelor- en masteropleiding Muziek en de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek aan LUCA School of Arts

www.vluhr.be Brussel - mei 2015

vluhr

	DEEL I	ALGEMEEN DEEL	5
Hoofdstuk 1	De onderwijsvisitatie Muziek (verkorte procedure)		7
Hoofdstuk 2	Tabel met scores, onderwerpen en facetten		10
	DEEL II	OPLEIDINGSRAPPORT	13
	De onderwijsvisitatie Muziek (verkorte procedure) – LUCA School of Arts		15
	BIJLAGEN		25
Bijlage 1	Personalialia van de leden van de visitatiecommissie		26
Bijlage 2	Bezoekschema		28

DEEL 1

Algemeen deel

HOOFDSTUK 1

De onderwijsvisitatie – verkorte procedure Muziek

1 Inleiding

In 2010 en 2011 heeft de visitatiecommissie Muziek in opdracht van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA) onder meer de bachelor-, de masteropleiding Muziek en de master-na-masteropleiding Voortgezette Studies in de Muziek gevisiteerd. Dit initiatief kaderde in de werkzaamheden van de VLHORA op het vlak van de externe kwaliteitszorg, waarmee de Vlaamse hogescholen gevolg geven aan de decretale verplichtingen terzake.

De bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie werden vastgelegd in het visitatierapport “Muziek - Een onderzoek naar de kwaliteit van de academisch gerichte bachelor- en masteropleiding Muziek, de masteropleiding Music en de master-na-masteropleidingen Solist: hedendaagse muziek en Voortgezette studies muziek aan de Vlaamse hogescholen”, dat werd gepubliceerd op 8 december 2011.

De betrokken opleidingen hebben vervolgens een accreditatieaanvraag ingediend bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De bachelor- en masteropleiding Muziek en de master-na-masteropleiding Voortgezette Studies Muziek aan de LUCA School of Arts kregen een negatief accreditatiebesluit van de NVAO. Conform het decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen vroeg de LUCA School of Arts daarop voor die opleidingen een tijdelijke erkenning aan. Die werd haar door de Vlaamse regering verleend tot 30 september 2015.

2 Verkorte procedure

De decreetgever voorziet dat de accreditatie van een opleiding na het verlopen van een tijdelijke erkenning plaatsvindt via een verkorte procedure. Een nieuwe externe beoordeling (m.i.v. een gepubliceerd rapport) dient te worden uitgevoerd. Op basis daarvan neemt de NVAO een besluit dat zij publiceert in een accreditatierapport.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van de externe beoordeling van de bachelor- en masteropleiding Muziek, en de master-na-masteropleiding Voortgezette Studies in de muziek aan LUCA School of Arts. De beoordeling werd uitgevoerd door een visitatiecommissie, samengesteld uit onafhankelijke experts (*cfr. infra*) en gecoördineerd door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholenraad (VLUHR). De beoordeling van de opleiding heeft, zoals decretaal bepaald, alleen

betrekking op die elementen op basis waarvan de vorige accreditatie-aanvraag negatief werd beoordeeld, in casu:

- Bachelor- en masteropleiding Muziek: onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg met daarbinnen facet 5.1 Evaluatie resultaten en facet 5.2 Maatregelen tot verbetering.
- Master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek: onderwerp 2 Programma met daarbinnen facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma en facet 2.8 Masterproef, en onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg met daarbinnen facet 5.1 Evaluatie resultaten, facet 5.2 Maatregelen tot verbetering en facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld.

3 De visitatiecommissie

3.1 Samenstelling

De visitatiecommissie die deze ‘verkorte’ visitatie uitvoerde, bestond uit leden met (internationale) domeindeskundige, werkvelddeskundige, onderwijskundige en auditdeskundige expertise. De commissie bestond – met uitzondering van het student-commissielid - uit commissieleden van de oorspronkelijke visitatiecommissie. De commissie voor de verkorte procedure werd op 19 juni 2014 door de VLUHR ingesteld, na positief advies van de NVAO, d.d. 17 juni 2014. De commissie was als volgt samengesteld:

- Voorzitter en onderwijsdeskundige:
 - **Willem Elias**, decaan faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen, gespecialiseerd in het vakgebied van de kunsteducatie, zowel op het domein van de participatie als op dat van het probleem van het kunstonderwijs; lid en doorgaans voorzitter van meerdere commissies in dit domein.
- Domeindeskundig leden:
 - **Willem Vos**, solist slagwerk en docent aan Koninklijk Conservatorium Den Haag en artistiek coördinator NJO de Nederlandse orkest- en ensemble academie.
 - **Albert Wastiaux**, operationeel Directeur en lid van het directiecomité bij Bozar.
- Student-lid:
 - **Florestan Bataillie**, Master in de Kunsten, Koninklijk Conservatorium Brussel.

Lies Praet, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.

Voor korte curricula vitae van de commissieleden wordt verwezen naar bijlage 1.

4 Werkwijze

Ter voorbereiding van de verkorte visitatie heeft de betrokken opleiding een zelfevaluatie-rapport opgesteld waarin de opnieuw te beoordelen onderwerpen werden besproken. Het zelfevaluatie-rapport werd op 30 september 2014 aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR overgemaakt, die het op haar beurt aan de commissieleden bezorgde. De visitatiecommissie kreeg aldus de gelegenheid deze informatie zorgvuldig te bestuderen en het bezoek grondig voor te bereiden.

Het bezoek van de visitatiecommissie vond plaats op 3 december 2014. Tijdens het bezoek heeft de visitatiecommissie gesprekken gevoerd met de opleidings- en kwaliteitszorgverantwoordelijken, een representatieve groep van studenten en het onderwijzend personeel. Het bezoekschema is toegevoegd als bijlage 2.

Als laatste stap in het proces heeft de commissie haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen omtrent de te beoordelen onderwerpen en facetten in voorliggend rapport vastgelegd. De opleiding werd hierbij in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren. De commissie heeft de reactie van de opleiding in het rapport verwerkt.

HOOFDSTUK 2

Tabel met scores, onderwerpen en facetten

Verklaring van de scores op de facetten:

Excellent (E)	'best practice', kan (internationaal) als voorbeeld dienen voor andere opleidingen
Goed (G)	de kwaliteit stijgt uit boven de basiskwaliteit
Voldoende (V)	voldoet aan de basiseisen
Onvoldoende (O)	voldoet niet aan de minimumeisen
OK	voldoet aan de formele eisen

Verklaring van de scores op de onderwerpen:

- + voldoet minstens aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit;
er is geen verdere schaalverdeling om verdere graden van excellentie aan te duiden.
- voldoet niet aan de minimum-eisen voor basiskwaliteit.

Het facet 'studieomvang' wordt gescoord met 'OK', indien de opleiding voldoet aan de decretale eisen m.b.t. de studieomvang, uitgedrukt in studiepunten.

De cursief weergegeven onderwerpen en facetten en de daaraan toegekende scores werden in 2011 beoordeeld.

Bacheloropleiding Muziek

<i>Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding</i>	+
<i>Onderwerp 2 Programma</i>	+
<i>Onderwerp 3 Inzet van personeel</i>	+
<i>Onderwerp 4 Voorzieningen</i>	+
Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg	+ (2014)
Facet 5.1 Evaluatie resultaten	G (2014)
Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering	V (2014)
Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V
<i>Onderwerp 6 Resultaten</i>	+

Masteropleiding Muziek

<i>Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding</i>	+
<i>Onderwerp 2 Programma</i>	+
<i>Onderwerp 3 Inzet van personeel</i>	+
<i>Onderwerp 4 Voorzieningen</i>	+
Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg	+ (2014)
Facet 5.1 Evaluatie resultaten	G (2014)
Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering	V (2014)
Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V
<i>Onderwerp 6 Resultaten</i>	+

Master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek

<i>Onderwerp 1 Doelstellingen van de opleiding</i>	+
Onderwerp 2 Programma	+ (2014)
Facet 2.1 Relatie doelstelling en inhoud	V
Facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid	V (2014)
Facet 2.3 Samenhang van het programma	V
Facet 2.4 Studieomvang	OK
Facet 2.5 Studietijd	V
Facet 2.6 Afstemming vormgeving en inhoud	V
Facet 2.7 Beoordeling en toetsing	V
Facet 2.8 Masterproef	V (2014)
Facet 2.9 Toelatingsvoorwaarden	G
<i>Onderwerp 3 Inzet van personeel</i>	+
<i>Onderwerp 4 Voorzieningen</i>	+
Onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg	+ (2014)
Facet 5.1 Evaluatie resultaten	G (2014)
Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering	V (2014)
Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	V (2014)
<i>Onderwerp 6 Resultaten</i>	+

DEEL 2

Opleidingsrapport:
Muziek

LUCA SCHOOL OF ARTS

Muziek

ONDERWERP 2 PROGRAMMA

Facet 2.2 Eisen professionele en academische gerichtheid van het programma

Beoordeling 2011

In het visitatierapport 2011 kende de commissie de bachelor- en masteropleiding Muziek een voldoende toe voor het facet 2.2. De commissie kende de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek een onvoldoende toe voor het facet 2.2 en formuleerde volgende aanbevelingen:

- De commissie vraagt de opleiding ruimte te maken voor werkplekervaringen binnen de opleiding.
- De commissie vraagt erover te waken dat alle studenten voldoende aandacht schenken aan het expliciteren van het reflectieve luik van hun artistieke prestaties, en het onderhouden of uitdiepen van hun academische competenties.
- De commissie vraagt een internationale component specifiek voor de opleiding structureel in het programma in te bouwen.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de eisen professionele en academische gerichtheid van de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek als **voldoende**.

De commissie is van oordeel dat er voldoende aandacht gaat naar de professionele en academische gerichtheid van de huidige master-na-masteropleiding. De academisering is een proces dat nog steeds tijd vraagt, maar de commissie heeft vastgesteld dat de opleiding ondertussen zichtbaar vorderingen geboekt heeft en de aanbevelingen uit het vorige visitatierapport ter harte heeft genomen. Dat blijkt uit de **verbeterplannen** die werden opgesteld voor zowel de bachelor-, de master- als de master-na-masteropleiding. Die verbeterplannen werden overigens uitgevoerd vanuit een vernieuwde kwaliteitszorg (cf. *Onderwerp 5*). De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding daarbij kon rekenen op een betere coördinatie en aansturing, wat in het algemeen voor een nieuwe wind gezorgd heeft in de opleiding. Voor de master-na-master werd in oktober 2013 een nieuw programma geïmplementeerd, voornamelijk in functie van de onderzoekscomponent. Het huidige programma-aanbod is actueel en sluit aan bij recente ontwikkelingen in de sector.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de wijzigingen in het **personeelsteam**. Ze heeft tijdens de visitatie gemerkt dat de sfeer en samenwerking binnen de opleidingen Muziek verbeterd

is ten opzichte van de vorige visitatie. Uit de gesprekken met de verschillende gesprekspartners kwam meermaals naar voren dat het team na de vorige negatieve beoordeling is wakker geschud en met hernieuwde energie de werkpunten heeft opgepakt. De samenwerking binnen het team heeft vervolgens een positieve invloed gehad op de eendracht tussen de personeelsleden en op de gedragenheid van het vernieuwde programma. Tijdens de visitatie heeft de commissie die nieuwe dynamiek binnen de opleiding duidelijk waargenomen. Belangrijk is ook dat er sinds de curriculumherziening twee doctores in de kunsten op proefschrift werden aangeworven, die instaan voor de onderzoeksbegeleiding en het reflectieve luik van de masterproef. Door het aantrekken van extra onderzoeksbegeleiders in het team, bezit de opleiding volgens de commissie nu meer expertise en academische deskundigheid om de master-na-masterstudenten de juiste coaching te bieden doorheen hun curriculum en met name in hun masterproef. Om kennisdeling te bevorderen heeft de opleiding coachingsessies gepland voor de promotoren. Tijdens deze sessies wordt ook de algemene werkwijze voor wat betreft de praktische begeleiding van de masterproeven besproken (cf. *facet 2.8*).

Waar de **onderzoekscomponent** aanvankelijk beperkt bleef tot een paper over het artistieke wordingsproces of een programmatische situering bij het examenconcert, heeft nu de aanwezigheid van de twee onderzoeksbegeleiders ervoor gezorgd dat er meer nadruk komt te liggen op het onderzoekstraject van de studenten doorheen het master-na-masterprogramma. Doorheen de opleiding bekijkt een jury drie keer de vorderingen in het onderzoekstraject. De volgende vier fasen worden daarin vooropgesteld: de formulering van een relevante onderzoeksvraag, de contextualisering van het onderzoek, de methodiek en de productie van de onderzoeksresultaten. De commissie is van mening dat de toegenomen aandacht voor het onderzoekstraject en de academische competenties, de kennisontwikkeling van de studenten zeker ten goede komt en hen vanuit een breder perspectief diepgang leert geven aan muziek en in concreto aan eigen composities.

De master-na-masterstudenten komen op verschillende manieren in contact met de **beroepspraktijk** en de muzieksector, hoewel dit volgens de commissie nog steeds meer mag en kan.

De commissie heeft begrepen dat alle master-na-masterstudenten sinds 2013–2014 de mogelijkheid krijgen om twee (van de drie) recitals te geven binnen het seizoen van de Concertvereniging Lemmensinstituut vzw en van culturele partners (cf. *facet 2.8*). Op die manier krijgen de studenten de kans om hun artistieke vaardigheden verder te ontwikkelen in een professionele context. Om die werkplekervaring voor studenten mogelijk te maken, werd besloten om jaarlijks maximum tien solisten of ensembles toe te laten tot de master-na-masteropleiding. Momenteel wordt dat aantal nog niet bereikt. De commissie apprecieert dat de opleiding ruimte gemaakt heeft voor werkplekervaringen en erkent de meerwaarde van een recital. Toch wil de commissie de opleiding aanmoedigen om na te denken over bijvoorbeeld initiatieven in het kader van festivals of concerten binnen en buiten de opleiding. De commissie is van mening dat het huidige muzikale landschap vraagt om een brede ervaring en inzetbaarheid van solisten en ziet het daarom als de taak van de master-na-masteropleiding om de studenten daar zo veel mogelijk op voor te bereiden. Om dezelfde reden suggereert de commissie om meer aandacht te besteden aan hedendaagse muziek en eveneens aan samenspel in het programma. Ze heeft begrip voor de keuze van de opleiding om de master-na-master te percipiëren als een verdiepende master, die de studenten voorbereidt op een carrière als solist. Dat kan volgens de commissie echter gepaard gaan met een grotere inzet op samenspel, wat ook meer professionele mogelijkheden zal creëren.

Wat de **internationale dimensie** van het master-na-masterprogramma betreft, worden er jaarlijks enkele masterclasses georganiseerd, waaraan bekende binnen- en buitenlandse musici hun medewerking verlenen. Daarnaast is er recent een samenwerking opgestart met de Chamber Music for Europe vzw. Er bestaan eveneens verschillende banden met opleidingen in

Nederland, Polen, Zweden en Rusland. Zo heeft de opleiding in Leuven nauwe contacten met het Conservatorium in Den Haag en het Tchaikovsky Conservatorium in Moskou. De commissie is globaal genomen tevreden over de professionele gerichtheid van de master-na-master, maar moedigt de organisatie van extra-muros-activiteiten aan, zowel op een internationaal level als binnen de stedelijke context van Leuven.

Aanbevelingen

- De commissie vraagt de opleiding om in het programma nog meer ruimte te maken voor enerzijds samenspel en voor anderzijds hedendaagse muziek, beide ter bevordering van de latere professionele mogelijkheden van de studenten.
- De commissie moedigt verdere extra-muros-activiteiten aan.

Facet 2.8 Masterproef

Beoordeling 2011

In het visitatierapport 2011 kende de commissie de masteropleiding Muziek een voldoende toe voor het facet 2.8. De commissie kende de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek een onvoldoende toe voor het facet 2.8 en formuleerde volgende aanbevelingen:

- De commissie vraagt de opleiding het reflectieve luik van de masterproef uit te breiden en meer vorm te geven.
- De commissie vraagt voorafgaand aan de inrichting van een traject duidelijk te communiceren waaruit de masterproef dient te bestaan.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de masterproef van de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat de **onderzoekscomponent** in het programma is toegenomen, zodat de opleiding nu kan garanderen dat de master-na-masterstudenten hun academische competenties beter benutten en verder kunnen uitdiepen. Tijdens de visitatiegesprekken bevestigde de opleiding dat de kritiek op het onderzoeksluik van de masterproef in het vorige visitatierapport terecht was. Ze heeft een aantal veranderingen doorgevoerd om de masterproef te verwetenschappelijker en de onderzoekscomponent sterker te verankeren. Bovendien zijn er ook wijzigingen aangebracht in het reguliere bachelor-en masterprogramma, zodat de studenten al vanaf het eerste jaar meer onderzoeksvaardigheden kunnen ontwikkelen.

De vernieuwde master-na-master bestaat uit een artistiek en een academisch gedeelte. Voor het **artistiek gedeelte** krijgen de studenten wekelijks instrumentles van een docent. Doorheen de twee masterjaren bereiden ze drie recitals voor van elk negentig minuten. Zij worden steeds beoordeeld door een jury die uit interne en externe leden bestaat. Twee van de drie recitals worden gegeven binnen het seizoen van de Concertvereniging Lemmensinstituut of van partnerinstellingen. De commissie is van mening dat drie recitals qua studievolume veel is, aangezien dat veel voorbereiding van de studenten vraagt. Dat verdient blijvende waakzaamheid. De commissie begreep echter uit de gesprekken dat de studenten stukken uit hun repertoire mogen hernemen en perfectioneren doorheen de recitals, wat haar enigszins geruststelt.

Ook de evaluatie van het **onderzoekstraject** gebeurt in fasen. Bij de eerste evaluatie wordt het onderzoeksvoorstel van de student bekeken op de onderdelen: contextualisering, vraagstelling, methode, output en planning. Tijdens de tweede evaluatie doet de jury na de presentatie een

uitspraak over het eerste jaar van het onderzoeksproject op basis van het onderzoeksportfolio en -verslag van de student. De eindevaluatie richt zich ten slotte op de onderzoeksoutput, waarvoor enkele specifieke beoordelingscriteria werden opgesteld.

De opleiding heeft eveneens de **communicatie** over de masterproef verbeterd: de studenten krijgen nu tijdige informatie over de opzet en de vereisten van het eindwerk. Sinds 2012 organiseerde de opleiding daarvoor gerichte infomomenten. Sinds de vernieuwing van het master-na-masterprogramma licht de opleiding de masterproef ook individueel toe tijdens het toelatingsinterview. Voor de artistieke begeleiders en de onderzoeksbegeleiders is er een document met richtlijnen opgesteld, zodat ook zij consequent aan dezelfde eindcompetenties werken. De commissie waardeert de toegenomen transparantie.

De commissie ziet met name een positieve evolutie wat betreft de **begeleiding** van de masterproef. Zoals reeds vermeld, beschikt de opleiding nu over masterproefbegeleiders die zelf doctores zijn in de kunsten op proefschrift en die ervaring hebben met onderzoek. Naast de artistieke begeleiders voor de kunstzinnige schepping, zijn zij verantwoordelijk voor de begeleiding van het onderzoekstraject. Die professionalisering was voor de commissie een belangrijke voorwaarde om de academisering volwaardig te kunnen realiseren. De master-na-masteropleiding kan haar studenten nu de kansen bieden om niet alleen te excelleren als muzikant, maar om daaraan ook een verdiepende onderzoekscomponent te koppelen.

Uit het gesprek met de master-na-masterstudenten heeft de commissie begrepen dat de studenten zich dankzij de toegenomen verweving tussen onderzoek en muziek sterker kunnen **profilieren**, terwijl ze tegelijkertijd een persoonlijk repertoire kunnen uitwerken in nauw contact met hun docenten. De commissie juicht de mogelijkheden tot persoonlijke profilering toe en vraagt in dat kader om ook structureel plaats te maken voor moderne concertmuziek. De studenten bevestigen ten slotte dat hun onderzoeksprojecten hen meer visie geven en hun muzikale performance positief beïnvloeden. Bovendien toont een van de studenten interesse om na de master-na-masteropleiding een doctoraat te starten. Die doorstroom naar een doctoraat wil de commissie samen met de opleiding zeker aanmoedigen, in functie van de verdere uitbouw van het profiel: kunstenaar-onderzoeker.

De commissie concludeert dat zowel de opbouw als de begeleiding van de masterproef verbeterd zijn, waardoor er momenteel in het traject een beter evenwicht bestaat tussen de academische component en de artistieke component van de masterproef. De commissie kon echter nog geen output beoordelen, daarvoor zal men de concrete resultaten van de nieuwe masterproeven moeten afwachten. Ze beveelt de opleiding aan om de onderzoeksresultaten en het academisch niveau van de komende masterproeven nauwgezet op te volgen.

Aanbevelingen

- De commissie vraagt te waken over de uitvoerbaarheid van drie volledige recitals.
- De commissie beveelt de opleiding aan om de onderzoekscomponent van de nieuwe masterproeven nauwgezet op te volgen en te borgen.

CONCLUSIE BIJ ONDERWERP 2: PROGRAMMA

Gegeven de positieve score die aan de facetten 2.2 en 2.8 worden toegekend en overwegende de positieve scores die in het vorige visitatierapport werden toegekend betreffende onderwerp 2 Programma, besluit de commissie op onderwerpniveau 2 tot een positief oordeel voor de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek van LUCA School of Arts.

ONDERWERP 5 INTERNE KWALITEITSZORG

Facet 5.1 Evaluatie resultaten

Beoordeling 2011

In het visitatierapport 2011 kende de commissie de opleidingen een onvoldoende toe voor het facet 5.1 en formuleerde volgende aanbevelingen voor de bachelor- en masteropleiding Muziek:

- De commissie vraagt na te gaan hoe de analyse en interpretatie van de resultaten van bevragingen meer systematisch en betrouwbaar kan verlopen.
- De commissie vraagt de opleiding te investeren in de professionalisering van de huidige medewerkers, maar ook in het binnenhalen van externe expertise.
- De commissie vraagt het onderzoek naar hoe kwaliteitszorg structureel kan worden geïmplementeerd, op te volgen en de nodige acties te ondernemen zodra dit onderzoek is afgelopen.

Voor de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek werden volgende aanbevelingen geformuleerd:

- De commissie vraagt de opleiding om systematisch te bevragen naar de kwaliteit van de cursussen, het gebruik van werkvormen, de vakinhoudelijke kwaliteit van de docent en dergelijke meer.
- De commissie vraagt de opleiding niet enkel te investeren in professionalisering van de huidige medewerkers, maar ook in het binnenhalen van externe expertise.
- De commissie vraagt het al gestarte onderzoek naar hoe kwaliteitszorg structureel kan worden geïmplementeerd, verder op te volgen en de nodige acties te ondernemen zodra dit onderzoek is afgelopen.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de evaluatie resultaten van de opleidingen als **goed**.

De commissie prijst het groeiproces dat deze opleidingen hebben afgelegd op het vlak van hun interne kwaliteitszorg. De omvorming tot de LUCA School of Arts en de samenwerking met de centrale diensten zijn daarin zeker positieve katalysatoren geweest. De commissie heeft vastgesteld dat er ondertussen een systematiek is uitgebouwd en geïmplementeerd, hoewel die nog verder verankerd moet worden om tot een gedragen kwaliteitscultuur te evolueren.

De commissie heeft begrepen dat de uitbouw van de interne kwaliteitszorg gestart is met behulp van de nieuwe **centrale dienst Onderwijsontwikkeling en Kwaliteitszorg (O&K)**. Op die manier werd externe expertise binnengehaald in de opleiding. De systematiek en de kwaliteitszorgcyclus werden aanvankelijk top-down aangereikt, waarna de opleidingen via een aantal werkgroepen hun kwaliteitszorg bottom-up verder hebben vormgegeven. Dankzij de nieuwe structuur, waarbij de opleidingen ook ondersteund worden door kwaliteitszorgverantwoordelijken die als 'antennes' rechtstreeks aan hen verbonden zijn en aanwezig zijn op de campus, zijn de interactie en de wisselwerking tussen de centrale kwaliteitszorgdienst en het onderwijzend personeel erop vooruitgegaan.

Opvallend daarbij is volgens de commissie de toegenomen ruimte voor **debat en dialoog**. Dankzij organen zoals de Permanente onderwijscommissie (POC), de afdelingscommissies (AC's) en de Kerngroep, is er meer overleg binnen het docententeam, wat ook de professionalisering stimuleert. De afdelingscoördinatoren, die verantwoordelijk zijn voor de verschillende afstudeerrichtingen, durven nu meer hun onderwijs in vraag stellen en daarover in gesprek gaan. Dat creëert volgens de commissie de juiste context om de onderwijskwaliteit te blijven meten en borgen.

Vanuit LUCA School of Arts is een hogeschoolbrede **bevragingssystematiek** geïmplementeerd: jaarlijks wordt er per opleiding een standaardmeetplan ingevuld, waarin gerichte enquêtes en data-analyses gepland worden. De commissie kreeg inzage in het standaardmeetplan voor de opleidingen Muziek en kon vaststellen dat er op geregelde momenten instroombevestigingen en dataverzamelingen over instroom, doorstroom en uitstroom of over slaagcijfers of over mobiliteit uitgevoerd werden. Ook hebben de opleidingen een meetplan voor verschillende soorten enquêtes over de onderwijskwaliteit. Naast studenten worden eveneens werkveldvertegenwoordigers, juryleden en alumni bevestigd. Het standaardmeetplan bepaalt voor elke meting een concrete timing en een verantwoordelijke die ook zorgt voor de verdere opvolging. De opleiding organiseert daarnaast focusgesprekken waarin de studenten de kwaliteit van cursussen, het gebruik van werkvormen en de vakinhoudelijke kwaliteit van de docent kunnen evalueren op basis van de resultaten van de vragenlijsten. De opleiding kiest daarbij bewust voor korte communicatielijnen. Ze koppelt haar interne kwaliteitszorg sterk aan de kwaliteit van het transformatief leerproces, dat voor studenten en docenten immers centraal staat.

De commissie raadt de opleiding nog aan om deze interne kwaliteitszorgssystematiek verder vorm te geven vanuit een duidelijke **toekomstvisie**, die ze ten tijde van de visitatie nog te weinig zichtbaar vond. Ze is echter zeer tevreden over deze grote vooruitgang, waarin aan de aanbevelingen uit het vorige visitatierapport gevolg is gegeven.

Aanbeveling

- De commissie vraagt de opleidingen om een doordachte toekomstvisie te koppelen aan de interne kwaliteitszorg en het standaardmeetplan.

Facet 5.2 Maatregelen tot verbetering

Beoordeling 2011

In het visitatierapport 2011 kende de commissie de opleidingen een onvoldoende toe voor het facet 5.2 en formuleerde volgende aanbevelingen:

- De commissie vraagt de middelen en expertise van de dienst Interne kwaliteitszorg te verhogen, zodat de opvolging van verbeteringspunten systematisch en volgens een verbeteringscyclus kan plaatsvinden.
- De commissie vraagt om alle verbeteringsplannen zo concreet mogelijk voor te stellen en te zoeken naar een efficiënte manier van bekendmaking van de plannen, zodat iedereen hiervan op de hoogte is.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de maatregelen tot verbetering van de opleidingen als **voldoende**.

Op basis van de documenten en de gesprekken heeft de commissie geconstateerd dat de implementatie van een nieuwe interne kwaliteitszorgssystematiek ook leidt tot het ontplooiën en uitvoeren van verbeterplannen binnen de opleidingen. Ten opzichte van de vorige visitatie is er aanzienlijke vooruitgang geboekt. In het kader van deze hervisitatie werd een **tweeledig verbeterplan** opgesteld, dat enerzijds specifiek de aangeduide tekorten uit het vorige visitatierapport aanpakt en anderzijds de integrale onderwijskwaliteit en de programma's heeft herbekeken. De commissie waardeerde daarin de degelijke opvolging van de vorige visitatie.

De opleidingen kunnen voortaan ook rekenen op de **ondersteuning** en middelen vanuit de centrale dienst O&K. Die dienst bestaat uit 4,5 VTE, waarvan 1,8 VTE momenteel actief is op de

campus Lemmensinstituut. De twee antennes die instaan voor de opleidingen Muziek, maken samen 1 VTE uit en zijn nauw betrokken bij de kwaliteitszorg op opleidingsniveau. Voor hen worden professionaliseringsinitiatieven voorzien op maat en in functie van de opleidingen.

De commissie stelt vast dat de opleidingen een **verbetercyclus** hebben opgestart, die verder vertaald werd in actieplannen en acties, volgens een uitgestippeld tijdspad. Sommige actieplannen hebben alvast tot resultaten geleid, wat ook tot uiting komt in de andere positief beoordeelde facetten van dit rapport: de uitgebreide onderzoekscomponent, de masterproefbegeleiding, de opstart van werkplekervaringen voor studenten, de overlegstructuur binnen het docententeam, de nieuwe interne kwaliteitszorg, enzovoort. De commissie zag daarnaast ook dat de opleidingen op andere aspecten initiatieven heeft genomen ter verbetering van de onderwijskwaliteit. Zo kunnen de studenten ondertussen bijvoorbeeld rekenen op een studietrajectbegeleider die hen helpt met het samenstellen van hun programma. Per actieplan hebben de opleidingen bovendien een gewenst resultaat geformuleerd. De commissie vraagt wel om nu de PDCA-cyclus volledig te voltooien en in de nabije toekomst de doorgevoerde verbeteracties ook te evalueren op hun efficiëntie.

De commissie merkt op dat de **feedback** aan alle betrokkenen over de gerealiseerde verbeteracties nog een aandachtspunt blijft. Studenten hebben tijdens de gesprekken ook aangegeven dat de opstart van de vernieuwde programma's en de nieuwe interne kwaliteitszorg gepaard ging met enige chaos en kinderziektes. Ze vroegen met name om de communicatie omtrent lessenroosters en vrijstellingen te versnellen en te verhelderen. De opleiding gaf aan zich daarvan bewust te zijn. Ze wil daar werk van maken, maar verklaarde dat iedereen momenteel nog vertrouwd moet raken met de recente systeemveranderingen, vooraleer docenten en studenten daarin ook houvast zullen vinden. De docenten merkten alvast op dat het motiverend is om te merken dat hun opmerkingen in de Permanente onderwijscommissie en in de Kerngroep opgenomen worden en opvolging krijgen. Studenten waarderen dat er algemene besluiten verspreid worden op basis van enquêtes, maar zijn vragende partij voor een grotere terugkoppeling over verbeteracties.

Aanbevelingen

- De commissie vindt het belangrijk dat de opleidingen hun PDCA-cyclus volledig doorlopen en blijven uitvoeren.
- De commissie beveelt de opleiding aan om alle betrokkenen feedback te geven over de uitgevoerde verbeteracties.

Facet 5.3 Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

Beoordeling 2011

In het visitatierapport 2011 kende de commissie de bachelor- en masteropleiding Muziek een voldoende toe voor het facet 5.3. De commissie kende de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek een onvoldoende toe voor het facet 5.3 en formuleerde volgende aanbevelingen:

- De commissie vraagt dat het formele overleg binnen de opleiding transparanter zou verlopen.
- De commissie vraagt blijvende inspanningen te doen om zo veel mogelijk alumni te betrekken bij de opleiding.
- De commissie vraagt de oprichting een resonantieraad op te richten, waarin verbeteringspunten via een formele weg de opleiding kunnen bereiken.

Beoordeling hervisitatie

De commissie beoordeelt de betrokkenheid van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld binnen de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek als **voldoende**.

De commissie heeft gemerkt dat de master-na-masteropleiding niet langer op een eiland zit, maar ruimte heeft gemaakt voor de mening en visie van haar **stakeholders**. De toegenomen participatie en met name het formaliseren daarvan zijn stappen in de goede richting en bevorderen de transparantie.

Wat betreft de betrokkenheid van **medewerkers**, zijn de nieuwe **overlegstructuren** een relevant gegeven. De docenten die actief zijn in de master-na-masteropleiding, maken allemaal deel uit van de Permanente onderwijscommissie. De opleiding participeert ook in de Kerngroep Muziek en komt samen in een eigen Afdelingscommissie voor de master-na-master. Zoals reeds werd aangehaald, zorgt dergelijk overleg voor een groter draagvlak en een nieuwe dynamiek binnen het docententeam. De commissie heeft uit de gesprekken begrepen dat de verslagen van alle vergaderingen beschikbaar zijn op Sharepoint, in functie van een grotere transparantie voor de docenten.

Tijdens de visitatie sprak de commissie met de **master-na-masterstudenten**, die aangeven dat zij zich gehoord voelen. Hun mening wordt meegenomen in de vormgeving van het programma. Er is voor de opleidingen Muziek een sterke en dynamische participatiecommissie uitgebouwd voor en door studenten. Daarin zetelen momenteel geen master-na-masters, hoewel dat mogelijk is. Doordat er in 2014–2015 slechts vier studenten ingeschreven zijn in de master-na-masteropleiding zijn er goede één-op-ééncontacten met de docenten: zij geven aan dat hun vertegenwoordiging in de participatiecommissie minder noodzakelijk is.

Voor het werkveld hebben de opleidingen Muziek een gezamenlijke **resonantieraad** in leven geroepen, waarin specifieke thema's voor de master-na-master apart geagendeerd worden. De resonantieraad kwam voor het eerst samen in mei 2012, wanneer onder meer de hervorming van het master-na-masterprogramma besproken werd. De commissie merkt echter op dat daaruit slechts een erg beknopt verslag met enkele globale krachtlijnen is voortgekomen. Ze roept de opleidingen op om de input en feedback uit het werkveld ten volle te benutten, zodat de resonantieraad geen formele oefening blijft, maar ook effectief een meerwaarde kan betekenen. De commissie is ten slotte van mening dat de opleiding nog meer voeling en relaties met de sector kan nastreven via de masterclasses.

Een kanttekening maakt de commissie ook bij het betrekken van **alumni** in deze master-na-masteropleiding. De commissie heeft begrepen dat de alumni momenteel enkel uitgenodigd worden voor de jaarlijkse feestconcerten. Bovendien merkte de opleiding op dat de alumni nog weinig affiniteit voelen met de huidige opleiding, na de grootschalige hervorming naar LUCA School of Arts. Gezien de zeer lage inschrijvingsaantallen voor de master-na-masteropleiding, is het daarenboven nog steeds erg moeilijk voor de opleiding om een formele en functionele alumniwerking uit te bouwen. Er is wel een tweejaarlijkse enquête voor afgestudeerden en de hogeschool houdt een database bij met de gegevens van alumni. De commissie toont begrip en ziet in dat de opleiding de afgelopen periode andere prioriteiten had, maar blijvende inspanningen zijn aangewezen.

Aanbevelingen

- De commissie moedigt de opleiding aan om de input vanuit de resonantieraad nog meer te benutten en de relatie met het werkveld verder te verstevigen.
- De commissie vraagt blijvende inspanningen voor de betrokkenheid van alumni.

CONCLUSIE BIJ ONDERWERP 5: INTERNE KWALITEITZORG

Gegeven de positieve scores die aan de facetten 5.1, 5.2 en 5.3 worden toegekend en de aangehaalde motiveringen bij de herbeoordeling, besluit de commissie op onderwerpniveau 5 tot een positief oordeel voor de bachelor- en masteropleiding Muziek en voor de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek van LUCA School of Arts.

INTEGRAAL OORDEEL VAN DE COMMISSIE

Gegeven de bovenstaande positieve scores bij de herbeoordeling van de onderwerpen 2 en 5, en overwegende de positieve scores die in in het vorige visitatierapport werden toegekend op de andere onderwerpen, besluit de commissie dat er binnen de opleidingen **voldoende** generieke kwaliteitswaarborgen aanwezig zijn en kent zij dus een positief eindoordeel toe aan de bachelor- en masteropleiding Muziek en aan de master-na-masteropleiding Voortgezette studies muziek van LUCA School of Arts.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Personalia van de leden van de visitatiecommissie

Florestan Bataillie

Florestan Bataillie studeerde in 2010 voor piano af aan de academie voor podiumkunsten te Gent in de klas van Luc van Loo met grootste onderscheiding en in 2011 voor harmonieeler aan de Academie voor Muziek, Woord en Dans te Tielt in de klas van Luc Bataillie eveneens met de grootste onderscheiding en de stadsmedaille. Florestan volgt regelmatig cursussen en masterclasses bij gerenommeerde musici, zowel solo als in kamermuziekbezetting. In juni 2010 werd hij als masterstudent toegelaten tot de pianoklas van Boyan Vodenitcharov aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Hij studeert er tevens piano bij Hans Ryckelynck en kamermuziek bij Dirk Vermeulen. Hij zet zich eveneens in voor het beleid op het conservatorium. Hij is studentenvertegenwoordiger en voorzitter van de studentenraad. Hij zetelt tevens in de Raad van de School of Arts, de Onderzoeksraad en de Studentenraad van de Erasmushogeschool Brussel.

Willem Elias

Willem Elias is doctor in de Wijsbegeerte (VUB) en studeerde verder aan de Rijksuniversiteit te Leiden andragologie en museologie. Hij is gewoon hoogleraar aan de Vrije Universiteit Brussel in de vakgebied culturele agogiek. Hij is tevens decaan van de faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen. Hij is kunstcriticus en voorzitter van het Hoger Instituut voor Schone Kunsten, (HISK) Vlaanderen. Hij is verder lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten, waar hij in 2015–16 het voorzitterschap waarneemt. Hij is ook adviseur van de Minister voor Cultuur van de Vlaamse Gemeenschap. Hij publiceerde meerdere boeken en talrijke artikels over kunsteducatie, cultuurfilosofie, cultuurbeleid, kunsttheorie en hedendaagse kunst.

Wim Vos

Wim Vos studeerde slagwerk aan het Koninklijk Conservatorium bij Frans van der Kraan. Daarna volgden cursussen bij o.a. Bob Becker (USA), Abraham Adzenyah (Ghana), Aly NDiaye Rose (Senegal) en Venancio Mbande (Mozambique). Hij richtte de Slagwerkgroep Den Haag op, waarmee hij op vele nieuwe muziek festivals optrad (Donaueschingen, Baden Baden, Holland Festival, Parijs). Bij het RO trad hij enkele malen als solist op in werken van HK Gruber, Maki Ishii, Toru Takemitsu, en Gerard Brophy. Behalve westerse gecomponeerde muziek heeft Afrikaanse traditionele muziek zijn grote belangstelling. Al vanaf het begin van zijn carrière was Wim Vos actief als docent aan het Koninklijk Conservatorium. Hij is nu als artistiek coördinator werkzaam ben bij het NJO - de Nederlandse orkest- en ensemble academie.

Albert Wastiaux

Albert Wastiaux studeerde musicologie aan de Vrije Universiteit van Brussel (1980–1984). Hij werkte onder meer voor de Raad van Muziek van de Franstalige Gemeenschap, was bestuurder bij het Symfonisch Orkest van de RTBF, en was hij adjunct bij de directie Radio van de RTBF en directeur van Musique 3 van 1993 tot 1998. Sindsdien is hij intendant bij het Nationaal Orkest van België. Verder maakt hij deel uit van de Raad van Bestuur van verscheidene instellingen en verenigingen: Muziekkapel en Stichting Koningin Elisabeth, het Festival Ars Musica, en de Raad voor Muziek. Per 1 april 2015 is hij werkzaam als operationeel Directeur en lid van het Directiecomité bij Bozar.

BIJLAGE 2

Bezoekschema

3 december

08:30	aankomst commissie en inzage ter beschikking gestelde documenten
11:00	gesprek met opleidingsverantwoordelijke(n) en kwaliteitszorgverantwoordelijke(n)
12:00	representatieve groep studenten
13:00	middagmaal en intern beraad/inzage documenten
14:00	onderwijzend personeel en eindwerkbegeleiders
15:00	intern overleg
15:15	opleidingsverantwoordelijken
15:45	intern beraad
18:00	mondelijke rapportering
